

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

PEDAGÓGUS SZAKVIZSGA

szakirányú továbbképzési szak

KÉPZÉSI FÜZET

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felnőttképzési Központ

Debrecen
2017

DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM

PEDAGÓGUS SZAKVIZSGA

szakirányú továbbképzési szak

szerkesztette: Fülekiné Joó Anikó

Debreceni Református Hittudományi Egyetem
Felnőttképzési Központ

Debrecen
2017

Tartalomjegyzék

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK	1
KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK	2
MINTATANTERV	5
TANULMÁNYI INFORMÁCIÓK.....	9
FELNŐTTKÉPZÉSI SZERZŐDÉS	10
TANTÁRGYLEÍRÁSOK	12
VÁLASZTÁSON ALAPULÓ TANULMÁNYTERÜLET.....	45
TÉTELEK - KOMPLEX SZIGORLAT (II. félév)	67
TÉTELEK - ZÁRÓVIZSGA (IV. félév).....	68

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

Az intézmény neve és címe:	Debreceni Református Hittudományi Egyetem 4026 Debrecen, Kálvin tér 16. Telefonszám: 52/518-500
Intézmény azonosító:	FI12746
Központvezető:	Fülekiné Joó Anikó
Képzésfelelős:	Pinczésné dr. Palásthy Ildikó PhD
Tanulmányi előadók:	Harangi Ibolya oktatásszervező Fehér Péter oktatásszervező
A képzés formája:	esti tagozat

KÉPZÉSI ÉS KIMENETI KÖVETELMÉNYEK

Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak

- I. A szakirányú továbbképzés neve:**
Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak
- II. A létesítést engedélyező határozat ügyiratszám:**
OH-FRKP/1389-7/2007. és az azt módosító OH-FIF/106-10/2011.
- III. A létesítő intézmény neve:**
Eötvös Lóránd Tudományegyetem
- IV. A képzést indító intézmény neve:**
Debreceni Református Hittudományi egyetem
- V. A szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelménye:**
1. A szakirányú továbbképzés neve:
Pedagógus szakvizsga
A többször módosított 1993. évi LXXIX. A közoktatásról szóló törvény 17. §-ában szabályozott szakvizsga teljesítésére.
 2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:
Szakvizsgázott pedagógus
 3. A szakirányú továbbképzés képzési területe:
Pedagógusképzés
 4. A felvétel feltétele:
Felsőfokú végzettség
 - a) Alapképzési szakok/főiskolai: tanító, óvodapedagógus, konduktor, gyógypedagógia.
 - b) 2006 előtti felsőoktatási rendszerben főiskolai szintű tanári szakképzettség.
 - c) Bármely képzési területen tanári szakon szerzett szakképzettség.
 5. A szakirányú továbbképzési szak célja:
A pedagógus tevékenység ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek megerősítése, elmélyítése, a legújabb ismeretekkel történő megújítása.
 6. A képzés során elsajátítandó kompetenciák, ismeretek, az ismeretek alkalmazása a gyakorlatban, elvárt szakmai attitűdök:
A gyakorlati tevékenységük tapasztalataira építve a képzés során a pedagógusok felkészülnek a pedagógus munkakörök, illetve az intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására.
Ismereteket szereznek az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának új követelményeiről, azok alkalmazási lehetőségeiről a szaktárgyi oktatásban és nevelésben; a intézmények eredményes irányítására, működésére

vonatkozóan; az egyéni sajátosságokat figyelembe vevő személyiségformálás elméletére, módszereire.

7. Képzési idő félévekben:
4 félév

8. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:
120kredit

(1) A szakképzettség szempontjából meghatározó **ismeretkörök** (szakmai gyakorlat) és az ezekhez rendelt **kreditérték**

A 277/1997. (X22.) Kormányrendeletben szabályozottak szerint a képzés a kötelezően és választás szerint oktatott témakörökre (tanulmányterület) tagolódik.

Kötelezően oktatott témakörök: 65 kredit (53+2 komplex szigorlati + 10 szakdolgozati kredit)

Közigazgatási vezetési ismeretek: A Magyar Köztársaság alkotmányos alapjai, a közigazgatás felépítése és működése, alapvető államháztartási ismeretek, a közigazgatási eljárás szabálya Európai uniós alapismeretek. (6 kredit) A nevelési-oktatási intézmény, mint szervezet: a közoktatási intézmények működésének formális meghatározói, jogi feltételek; intézmény és környezete; szervezeti kultúra, az intézmény vezetése, információáramlás, kommunikáció; innováció és szervezetfejlesztés. (6 kredit)

A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága: a hatékonyság mutatói mérési lehetősége. A tanulói munka értékelése. Minőségbiztosítás módszere(8 kredit)

Pedagógus a nevelési-oktatási intézmény szervezetében: a pedagógus szerepei, feladatkörei a változó közoktatási rendszerben. A pedagógus önismereti, önértékelési, önfejlesztési módszereinek megismerése, gyakorlása. A pedagógusok mentálhigiénéje. Az oktatási folyamat tervezése; Osztályozás, értékelés. Konfliktusok és kezelésük (13 kredit)

Speciális nevelési feladatok: Gyermekbiológiai alapismeretek; Személyiségfejlesztés pszichológiai alapjai; Egységesség-differenciálás, adaptivitás az oktatásban. Előítéletek és megelőzésük Sajátos nevelési igényű gyermekek a közoktatásban, az integráció-inklúzió elmélete, módszere; Tehetség felismerése és fejlesztésének lehetőségei; Tanácsadás pszichológiai alapjai; Egészségnevelés, egészségfejlesztés, mentálhigiéné, drogmegelőzés kérdése(20 kredit)

Választáson alapuló tanulmány területek: 55-55 kredit

- Az iskolai oktatás 5—6. évfolyamán a nem szakrendszerű oktatás feladatainak ellátására felkészítés.
- Iskolai nevelési- és szociálpszichológiai ismeretek.
- Az inklúzió pedagógiája.

- Iskolai szabadidős programok szervezési feladatai.
- Preventív és korrekatív pedagógiai pszichológia.
- A történelem és történettudomány szociálpszichológiája.
- Mentori, vezetőtanári feladatokra való felkészítés.
- A lelki, fizikai egészség megőrzésének és fejlesztésének elméleti és gyakorlati kérdései az iskolában.
- Zenei munkaképesség-gondozás.
- Könyvtár-pedagógia.
- Szakképzés, szakképzésfejlesztés.
- Diáktanácsadás.
- Család- és gyermekvédelem.
- Tehetséggondozás, tehetségfejlesztés.
- Tantárgypedagógiai kérdések az iskolai gyakorlatban (a tantárgy megjelölésével)
- Gyakorlatvezető óvodapedagógus
- Gyakorlatvezető tanító (a modul felvételének feltétele 5 év általános iskolai gyakorlat)

9. A szakdolgozat kreditértéke:
10 kredit

10. A számonkérés módja:

Minősített aláírás, gyakorlati jegy, kollokvium, indexben rögzítve, kreditértéket hozzárendelve.

A záróvizsgára bocsátás feltételei:

A tantervben előírt valamennyi tanulmányi és vizsgakötelezettség teljesítése

Bírálattal elfogadott szakdolgozat

11. A képzés infrastrukturális feltételei:

(könyvtár, tanterem, írásvetítő, számítógép, projektor, video) biztosítottak

VI. Képzésfelelős:

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó

MINTATANTERV
Pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzési szak
2017 esti tagozat

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	III.	IV.	St.
	Kötelező témacsoportok						
	Közigazgatási vezetési ismeretek						
FPMKI1E	Magyarország alkotmányos alapjai, államháztartási ismeretek		5+0 k 2				K
FPKSZ1E	A közigazgatás felépítése és működése, szabályai		5+0 k 2				K
FPEUA1E	Európai Unió alapismeretek		5+0 k 2				K
	A nevelési-oktatási intézmény mint szervezet						
FPMJF1E	A működés jogi feltételei		5+0 k 1				K
FPIKO1E	Az intézmény és környezete		5+0 ma 1				K
FPSZK1E	Szervezeti kultúra, intézményvezetés *		5+0 k 2				K
FPI SZ1E	Innováció és szervezetfejlesztés		5+0 k 2				K
	A nevelési-oktatási intézmény hatékonysága						
FPHMI1E	A hatékonyság mutatói, mérése, minőségbiztosítás*		15+5 k 5				K
FPTMU1E	A tanulói munka értékelése *		10+0 k 3				K
	Pedagógus a nevelési-oktatási intézmény szervezetében						
FPPSZ1E	A pedagógus szerep és feladatkör *			15+0 k 4			K
FPO NO1E	Önismeret és önfejlesztés		0+15 gyj 3				K
FPPME1E	A pedagógusok mentálhigiénéje			5+0 k 1			K
FPOFO1E	Az oktatási folyamat tervezése			10+0 k 3			K
FPKOK1E	Konfliktusok és kezelésük			0+10 ma 2			K
	Speciális nevelési feladatok						
FPSPA1E	Személyiségfejlesztés pszichológiai alapjai *		15+0 k 3				K
FPEDI1E	Egységesség és differenciálás			5+10 k 5			K
FPELM1E	Előítételek és megelőzésük			5+10 gyj 4			K
FPIMO1E	Integráció-inklúzió		5	5+10 k 5			K

	módszerei						
FPTFE1E	A tehetség fejlesztésének lehetőségei			5+5 k 3			K
FPSZG1E	Komplex szigorlat			2			K
	<i>Választáson alapuló tanulmányterületek</i>				32	23	
FPSZD1E	<i>Szakdolgozat és konzultáció</i>					gyj 10	K
	Össz-óraszám		95	95	85	80	355
	Kreditszám		26	29	32	33	120

*= a 2. félévi komplex szigorlat tárgyai

**Preventív és korrekatív pedagógiai pszichológia
- választáson alapuló tanulmányterület -**

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	III.	IV.	St.
FPAPG1E	Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban				10+5 k 6		KV
FPCSP1E	Családpedagógia					10+5 k 6	KV
FPMTZ1E	Magatartászavarok				0+15 gyj 4		KV
FPMMO1E	Megismerési módszerek, eljárások				10+5 gyj 6		KV
FPTAZ1E	Tanulási zavarok				10+5 gyj 5		KV
FPDTM1E	A differenciált tanulásirányítás módszertana				0+20 gyj 6		KV
FPDFA1E	A differenciált fejlesztés alapjai				0+15 gyj 5		KV
FPDPE1E	Drogprevenció és egészségfejlesztés					15+5 k 5	KV
FPRSP1E	Rendszerszemlélet a pedagógiában					15+5 k 6	KV
FPESB1E	Esetmegbeszélés					0+15 gyj 6	KV
	Össz-óraszám				95	70	165
	Kreditszám				32	23	55

Az inklúzió pedagógiája
- választáson alapuló tanulmányterület -

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	III.	IV.	St.
	Gyógypedagógiai alapismeretek				10+5 k 6		KV
	Gyógypedagógiai integráció				10+5 k 6		KV
	A rehabilitáció elmélete és gyakorlata					10+5 gyj 6	KV
	Személyiség- és viselkedészavarok				10+5 gyj 4		KV
	Az integrált nevelés tantárgypedagógiai alapjai				0+20 gyj 6		KV
	Gyógypedagógiai szociológia				5+5 gyj 4		KV
	Speciális fejlesztés					0+15 gyj 5	KV
	Integrációs terepgyakorlat				0+15 gyj 6	0+40 gyj 12	KV
	Össz-óraszám				95	70	165
	Kreditszám				32	23	55

Család- és gyermekvédelem
- választáson alapuló tanulmányterület -

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	III.	IV.	St.
	Társadalom és szociálpolitika				10+5 k 6		KV
	Pszichológiai rendellenességek				10+5 k 6		KV
	Gyermek- és ifjúságvédelem				10+5 gyj 4		KV
	Családpedagógia				10+5 gyj 6		KV
	Segítő kapcsolati tréning				0+20 gyj 6		KV
	Mentálhigiéné					5+10 gyj 5	KV
	Segítő intézmények rendszere					0+15 gyj 5	KV
	Esetmegbeszélés					0+15 gyj 5	KV
	Segítő intézményi gyakorlat				0+10 gyj 4	0+30 gyj 8	
	Össz-óraszám				90	75	165
	Kreditszám				32	23	55

Gyakorlatvezető tanító
- választáson alapuló tanulmányterület -

Kód	Tantárgyak	Előfeltételek	I.	II.	III.	IV.	St.
	Kutatásmódszertan				5+10 gyj 5		KV
	A gyakorlatvezetés pszichológiája				0+15 gyj 5		KV
	Tanítói kompetenciák fejlesztése				10+5 k 6		KV
	Információs kommunikációs technológiák				10+5 k 6		KV
	Reflektivitás, fejlesztésének lehetőségei				5+10 gyj 5		KV
	A gyakorlatvezetés módszerei 1.				5+5 k 5		KV
	A gyakorlatvezetés módszerei 2.					0+15 gyj 5	KV
	IKT-vel támogatott pedagógiai módszerek					5+15 gyj 6	KV
	Gyakorlatvezetői gyakorlat					0+45 gyj 12	KV
	Összóraszám				85	80	165
	Kredit				32	23	55

TANULMÁNYI INFORMÁCIÓK

Tanév: 2017/18.

A tanév időbeosztása:

ősz félév:

szorgalmi időszak: 2017. szeptember 4. – december 8.

vizsgaidőszak: 2017. december 11. – 2018. január 26.

tavaszi félév:

szorgalmi időszak: 2018. február 5. – május 11.

vizsgaidőszak: 2018. május 14. – június 22.

Beiratkozás: az első konzultáció alkalmával

Konzultációk: havonta két alkalommal pénteken 13.00-tól, szombaton 9.00-tól.

A részletes órarend elérhető a Felnőttképzési Központ honlapján:

<http://www.drhe.hu/felnottkepzesi-kozpont>

Ügyintézés helye és ideje: Felnőttképzési Központ fsz. 030.
Hétfőtől csütörtökig 9.00-tól 16.00-ig
Pénteken 9.00-tól 13.00-ig
Telefonszám: 52/518-562
E-mail: felnottkepzes@drhe.hu

Képzési díj: 100.000 Ft/ félév

Beiratkozási/ Regisztrációs díj: 8.000 Ft/ félév

A záróvizsgára való jelentkezés rendje:

Záróvizsgára az bocsátható, aki a képzési program minden előírt követelményét teljesítette. A hallgató a záróvizsgára való jelentkezési szándékát a honlapon elérhető nyomtatványnak a Felnőttképzési Központ által megadott határidőre történő benyújtásával jelzi.

FELNŐTTKÉPZÉSI SZERZŐDÉS (hallgatóknak)

Mely létrejött a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (Nftv.) alapján folyó iskolarendszerű szakirányú továbbképzés tárgyában – figyelemmel a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény előírásaira is – az 1. pontban megjelölt szerződő felek között az alábbi feltételekkel:

1. Szerződő felek:

Debreceni Református Hittudományi Egyetem (intézményi azonosító: FI12746)
mint képzést végző intézmény

..... (név, születési név) hallgató
..... (születési helye, ideje),
.....(anyja neve),
..... (lakcíme),

mint képzésben részt vevő hallgató, aki.....
alapképzettséggel rendelkezik.

2. A szerződés tárgya: _____ szakirányú
továbbképzés.

3. A képzés időtartama: félév, kezdő időpontja

4. A képzés tanterve: a DRHE által a képzési és kimeneti követelmények szerint
kidolgozott és elfogadott tantervi háló és tantárgyi program szerint.

5. A képzés helye: 4026 Debrecen, Kálvin tér 16.

6. A képzés költsége 108.000.-Ft, mely magába foglalja a tanulmányi kötelezettség teljesítésével kapcsolatos összes költséget (vizsgadíj, pótvizsga díj, záróvizsga díj). A képzési díj a hallgatói jogviszony fennállása alatt nem módosul.

A képzés díja 100 000.-Ft, azaz száz-ezer forint, mely összeget a hallgató az első félévben-ig, de legkésőbb a beiratkozástól/registrációtól számított két héten belül köteles a Neptun rendszeren keresztül átutalni a DRHE számlájára.

A hallgató beiratkozáskor 8 000,- Ft, azaz nyolc-ezer forint beiratkozási díj, a további félévekben 8 000,- Ft, azaz nyolc-ezer forint regisztrációs díj fizetésére köteles. Ha a hallgató a tanulmányait – bármely okból – abbahagyja, a befizetett képzési díjat, beiratkozási/registrációs díjat nem követelheti vissza.

7. A képzéshez szükséges infrastrukturális feltételeket a DRHE biztosítja, s azokat a hallgató a DRHE szabályzataiban foglaltak szerint jogosult használni.

8. A hallgató hallgatói jogviszonyára, tanulmányi és vizsgaügyeire a DRHE szabályzatai megfelelően vonatkoznak, melyeket köteles betartani. A szabályzat rendelkezéseinek megszegése esetén a DRHE az abban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazza.

9. A foglalkozásokon való részvétel kötelező. Rendkívüli esetben legfeljebb a foglalkozások 20%-áról való távolmaradás engedélyezése kérelmezhető. Ennek túllépése nem teljesített krediteket von maga után. Az engedéllyel mulasztott tanórák tananyagának, követelményeinek pótlását és annak határidejét az érintett oktató határozza meg.

10. A hallgató jelen szerződés aláírásával igazolja, hogy a képzésről szóló tájékoztatást megkapta.

11. A hallgató a jelen szerződés alapján tudomásul veszi és elfogadja, hogy a képzés befejezését és a vizsga eredményes letételét oklevél dokumentálja.

Az oklevél igazolja, hogy a hallgató a szakirányú továbbképzésben részt vett, vizsgakövetelményeinek eleget téve azt eredményesen elvégezte, és _____ végzettséget szerzett.

Az oklevélre a hallgató az abban foglaltak szerint alapíthatja jogait.

12. Ha a hallgató azzal szegi meg a szerződést, hogy a képzési költséget határidőre nem fizeti meg, a DRHE jogosult a szerződést azonnali hatállyal felmondani. A DRHE szerződésszegése esetén a hallgató a Ptk. szerinti kártérítési igényvel léphet fel.

13. A hallgató a jogorvoslati jogát az Nftv-ben és a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározottak szerint gyakorolhatja.

Jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben – különösen a szerződő felek szerződésszegésére – a nemzeti felsőoktatási törvény, a felnőttképzésről szóló törvény, valamint a Ptk. idevonatkozó rendelkezései az irányadók.

Debrecen, 20..... napján

.....

rektor

.....

hallgató

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

I. félév

Kötelező témacsoportok

KÖZIGAZGATÁSI VEZETÉSI ISMERETEK

Magyarország alkotmányos alapjai

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Magyarország alkotmányos alapjai FPMKI1E	5+0	2	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Magyarország alkotmányos alapjainak, a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom szervezeti struktúrájának és működési szabályainak a megismerése
- Az Országgyűlésre, a köztársasági elnökre, az Alkotmánybíróságra, az alapvető jogok biztosára, a Kormányra és annak szerveire, a helyi önkormányzatokra, valamint az igazságszolgáltatás szerveire vonatkozó alapvető szabályok elsajátítása
- Az állami működés gazdasági alapjainak, az államháztartás egyes alrendszerének megismerése, a költségvetési gazdálkodás alapfogalmainak elsajátítása

A tananyag tartalma:

- Magyarország alkotmányos alapjai. Magyarország Alaptörvénye
- Az Országgyűlésre vonatkozó szabályok. A köztársasági elnök, az Alkotmánybíróság, az alapvető jogok biztosának tevékenysége
- Az igazságszolgáltatás célja, rendszere és működése
- Az államháztartás fogalma, funkciói, alrendszerei
- A költségvetési szervek gazdálkodása, ellenőrzése

Követelmény:

- A hallgató szerezzon kellő jártasságot Magyarország államszervezetét, az alapvető állami szervek rendszerét és működését szabályozó joganyagban.
- Jogalkalmazóként ismerje és értelmezni tudja az alkotmányos előírásokat, az alapvető állampolgári jogokat és kötelezettségeket.

Kötelező irodalom:

Petrétei József. Magyar alkotmányjog I. Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs 2001.

Petrétei József. Magyar alkotmányjog II. Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs 2002.

Chronowski-Drinóczi-Petrétei-Tilk-Zeller: Az alkotmányos demokrácia alapintézményei III. Alapvető jogok Budapest-Pécs 2006.

Magyarország Alaptörvénye.

Koháriné dr. Papp Edit: Államháztartási ismeretek perfekt pénzügyi Szakoktató és Kiadó Zrt. Bp., 2002.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény.

Ajánlott irodalom:

Petrétei József (2009): Az alkotmányos demokrácia alapintézményei. Dialóg Campus Kiadó

Tilk Péter (2005): Az Alkotmánybíróság hatásköre és működése 3. átdolg. és bőv. Kiadás. Pécs

Chronowski-Rózsás (2007): Alkotmányjog és közigazgatási jog Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs

Az Országgyűlés Házszabálya 46/1994. (IX. 30) Ogy. hat.

Dr. Sóvágó Lajos (2007): Államháztartási ismeretek egyetemi jegyzet SZIE Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Államháztartási fogalomtár ÁSZ, PM MÁK munkatársai Saldo Kiadó, Budapest, 2008.

A közigazgatás felépítése és működése, szabályai

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A közigazgatás felépítése és működése, szabályai FPKSZ1E	5+0	2	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Magyarország alkotmányos alapjain belül a végrehajtó hatalom szervezeti struktúrájának és működési szabályainak a megismerése
- Az államigazgatási és a helyi önkormányzati igazgatás jogszabályi kereteiben való jogalkalmazói szintű eligazodás
- Kellő jártasság szerzése a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályaiban

A tananyag tartalma:

- A magyar közigazgatás általános jellemzői
- A központi közigazgatás szervezetrendszere. A központi közigazgatási szervek feladatköre, működésük szabályai
- A dekoncentrált igazgatás sajátosságai. A megyei és fővárosi kormányhivatalok
- A helyi önkormányzati igazgatás: a helyi önkormányzatok hatásköre, működése. A járási hivatalok
- A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályai

Követelmény:

- A hallgató szerezzen kellő jártasságot Magyarország államszervezetét, azon belül elsősorban a közigazgatási szervek rendszerét és működését szabályozó joganyagban
- Megismerje a helyi közigazgatás funkcióit, a helyi önkormányzatok alapvető feladatait és jogalkalmazói szinten értse és alkalmazni tudja a Ket. szabályait.

Kötelező irodalom:

Magyarország Alaptörvénye
2010. évi XLIII. törvény az központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról
2010. évi CXXVI. törvény a megyei és fővárosi kormányhivatalokról
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
Chronowski-Rózsás: Alkotmányjog és közigazgatási jog Dialóg Campus Kiadó Budapest-Pécs 2007.

Ajánlott irodalom:

Dr. Ficzer Lajos: Közigazgatási jog - Általános rész OSIRIS, Budapest, 1998.

Bosch-Kapa: Jogi és közigazgatási ismeretek – Tanügyigazgatás BME 2004.

2004. CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól.

Európai Unió alapismeretek

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Európai Unió alapismeretek FPEUA1E	5+0	2	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Megismerni az Európai Unió célját, rendeltetését, Unió létrejöttének történelmét
- Tájékozottságot szerezni az Európai Unió szervezeti struktúrájáról, az alapvető intézmények tevékenységéről és működéséről
- Kellően jártasnak lenni az uniós normák rendszerében

A tananyag tartalma:

- Az Európai Unió létrejötte
- Az Unió alapintézményei és azok rendeltetése
- Az uniós normák jellemzői
- Az Unió működésének pillérei

Követelmény:

- A hallgató ismerkedjen meg az Európai Unió létrejöttének történelmével, az uniós jogszabályok sajátosságaival
- Ismerje meg az Unió alapintézményeit, s azok működésének főbb szabályait
- Legyen tájékozott az Unió működési pillérei körében

Kötelező irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról HGV Oracle Kiadó Budapest

Kecskés László (2005) EU-jog és jogharmonizáció HVG Oracle Kiadó Budapest

Ajánlott irodalom:

Várnay Ernő-Papp Mónika: Az Európai Unió joga KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest, 2002.

A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNY MINT SZERVEZET

A működés jogi feltételei

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő-feltételek
A működés jogi feltételei FPMJF1E	5+0	1	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Megismerni a tanügyigazgatás célját, rendeltetését, annak szervezetrendszerét, a tanügy-igazgatási feladatokat ellátó állami és önkormányzati szervek hatáskörét, alapvető feladatait.
- Elsajátítani az iskolaalapítás és a működés megkezdésével kapcsolatos jogszabályi előírásokat, gyakorlati alkalmazásukban kellő jártasságot szerezni.

A tananyag tartalma:

- A magyar tanügyigazgatás általános jellemzői.
- A tanügyigazgatás szervezeti rendszere. Az Oktatási Hivatal közoktatással kapcsolatos tevékenysége
- Az iskola alapítás jogszabályi kritériumai, a működés megkezdésének feltételei

Követelmény:

- A hallgató ismerkedjen meg a magyar tanügyigazgatás céljával, főbb jogszabályi követelményeivel
- Szerezzen kellő jártasságot a tanügy-igazgatási szervek rendszerében, ismerje alapvető feladatkörüket, hatáskörüket
- El tudjon igazodni az iskola alapítás és működtetés jogszabályi követelményei között

Kötelező irodalom:

Magyarország Alaptörvénye

A nemzeti köznevelésről 2011. évi CXCV. Törvény

307/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról

11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet a nevelési és oktatási intézmények működéséről

Bosch-Kapa: Jogi és közigazgatási ismeretek – Tanügyigazgatás V-VIII. fejezet BME 2004.

Ajánlott irodalom:

Dr. Ficzer Lajos: Közigazgatási jog - Különös rész OSIRIS, Budapest, 2000.

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország a helyi önkormányzatairól

2004. CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól

Az intézmény és környezete

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Az intézmény és környezete FPIKO1E	5+0	1	ma	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

Egy nevelési-oktatási intézmény bemutatása a pedagógiai tevékenységét meghatározó dokumentumok alapján. A dokumentumok elemzése, értékelése, reflexiók megfogalmazása.

A tananyag tartalma:

Az intézmény jellege, funkciója, struktúrája, speciális pedagógiai feladatai

Az intézmény földrajzi, társadalmi-gazdasági környezete

Felhasználható iskolai dokumentumok:

- SZMSZ
- Alapító okirat
- Pedagógiai program
- Esélyegyenlőségi program
- Helyi tanterv. Óraterv és óraszámok
- Házi rend

Követelmény:

A hallgató:

- tudja az intézmény specifikumait megfogalmazni,
- legyen képes a célcsoportok, résztvevők igényének felismerésére
- tudjon dokumentumot elemezni
- véleményt önállóan megfogalmazni
- ismerje az iskola partneri együttműködéseinek irányait és formáit

Az intézmény-profil beadási határideje: 201.. ..

Szervezeti kultúra, intézményvezetés

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Szervezeti kultúra, intézményvezetés FPSZK1E	5+0	2	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók előzetes intézményi tapasztalataira támaszkodva, korszerű, speciális ismeretek nyújtásával történő szemléletformálás:

- megfelelő intézményi szemléletű attitűd kialakítása, az intézményi érdekek felismerése
- az intézményvezetés hatékony támogatása
- értő figyelem, empátia és tolerancia kialakítása
- a pedagógiai kultúra elmélyítése
- s mindezek révén a pedagógiai hatékonyság speciális irányú fokozása

A tananyag tartalma:

- A szervezeti kultúra fogalma, jellemzői, elméleti értékei
- Közoktatási szervezetek struktúrái
- Szervezeti konfliktusok jellemzői, okai, konfliktuskezelés
- Vezetési technikák, vezetői tulajdonságok

Követelmény:

- A hallgatók ismerjék meg a szervezeti kultúra fogalmát, fontos jellemzőit,
- Legyenek képesek ezeket helyesen használni, összefüggéseiket látni és láttatni
- Képesek legyenek ez intézményi értékek felismerésére, fejlesztésére,
- Képesek legyenek az intézményi, intézményvezetői munka hatékony segítésére

Ajánlott irodalom:

Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás és vezetés, Közgazdasági és Jogi könyvkiadó, Budapest, 1998.

Benedek István: Szakmai fejlesztés. BME, Budapest, 2005.

Benedek István: Pedagógiai vezetés, OKKER, Budapest, 1995.

T. Gordon: V.E.T. Gordon könyvek, Budapest, 1998.

Mezei Gyula: Alkalmazott vezetéselmélet, BME, Budapest, 2006.

Innováció és szervezetfejlesztés

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Innováció és szervezetfejlesztés FPISZ1E	5+0	2	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A pedagógusképzésben szerzett ismeretekre és a gyakorlati tevékenység tapasztalataira építve a képzés során a továbbképzés hallgatói felkészülnek a pedagógus munkakörök, illetve az intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására, ismereteket szereznek a közoktatás rendszerének, intézményrendszerének működéséről, hatékony irányításáról, a nevelés – oktatás tartalmi szabályozásának új követelményeiről.

A fenti ismereteket alkalmazni tudják a nevelésben – oktatásban, a pedagógiai gyakorlatban.

A tananyag tartalma:

- A nevelési – oktatási intézmény mint szervezet
- A közoktatási intézmények környezete, szervezeti kultúra, az intézmény képének tudatos alakítása, az intézmény vezetése, intézményszintű tervezés, információáramlás, kommunikáció, innováció és szervezetfejlesztés, tanári, tanulói, szülői szerveződések.
- A pedagógus a nevelési – oktatási intézmény szervezetében
- A pedagógus szerepei, feladatkörei, munkatevékenységei, a köznevelési rendszerben, a pedagógus önismereti, önértékelési, önfejlesztési módszereinek megismerése, gyakorlása, a pedagógusok mentálhigiénája, konfliktusok kezelése, az oktatási folyamat tervezése.

Követelmény:

A képzés során a hallgató következő képességeinek, kompetenciáinak kialakítása és fejlesztése valósul meg:

- Vezetői, irányítói, készségek, képességek kialakítása, fejlesztése
- Kooperatív szervezőkészség
- Döntés – előkészítés, operatív folyamatirányítás
- Kapcsolatépítés, koordináció
- Szervezeti kommunikációs rendszer kiépítése, működése
- Kommunikáció és tárgyalási képesség és készség
- Szervezeti egységek irányítása
- Minőségirányítási rendszer működtetése

Kötelező irodalom:

- Balázs Éva: Innovativitás a közoktatásban. Iskolakultúra. 2003. 13.
- Báthory Zoltán: Az innováció helye a közoktatásban. Pedagógiai műhely 2005/2.
- Gáspár László: Innovációs folyamatok menedzselése az iskolában. Okker Kiadó 1996.
- Kőrösné Mikis Márta: Az innovatív pedagógiai gyakorlat definíciója. Új Pedagógiai Szemle, 2000/11.
- Szabó Mária: Pedagógiai fejlesztések módszertani ötlettára. Budapest, OFI 2008.

Ajánlott irodalom:

- Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás és vezetés. Budapest, 2003
- Békési Kálmán: Innováció és intézményvezetés. Új Pedagógiai Szemle 2008/11-12.
- Havas Péter: A pedagógiai rendszerek fejlesztése. Új Pedagógiai szemle, 2003./9.
- Reisz Terézia: Újító pedagógusok és pedagógiai innováció. Iskolakultúra: 2000./3.
- Klein Sándor - Vezetés- és szervezetpszichológia. Budapest, 2000.

A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNY HATÉKONYSÁGA

A hatékonyság mutatói, mérése, minőségbiztosítás

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A hatékonyság mutatói, mérése, minőségbiztosítás FPHMI1E	15+5	5	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók előzetes intézményi tapasztalataira támaszkodva, korszerű, speciális ismeretek nyújtásával történő szemléletformálás:

- megfelelő intézményi szemléletű attitűd kialakítása, az intézményi érdekek felismerése
- az intézményvezetés hatékony támogatása
- értő figyelem, empátia és tolerancia kialakítása
- a pedagógiai kultúra elmélyítése
- s mindezek révén a pedagógiai hatékonyság speciális irányú fokozása

A tananyag tartalma:

- Az eredményesség, hatékonyság, méltányosság és minőség értelmezése, kapcsolatai
- Hatékonysági, eredményességi mutatók, vizsgálata
- Hatékony munkakörtervezés
- Minőségellenőrzési jellemzők, jogszabályok
- Minősítések készítése

Követelmény:

- A hallgatók értsék meg a hatékonyság, eredményesség fogalmait
- Szerezzenek tapasztalatot az eredményesség vizsgálatában
- Tudjanak aktívan részt venni mérési feladatok megoldásában
- Legyenek képesek közreműködni szakmai és törvényességi ellenőrzésekben
- Értsék és ismerjék meg a minőségi munka jellemzőit
- Képesek legyenek minősítések készítésére, munkacsoporti részvételre
- Legyenek motiváltak a kapcsolódó szakirodalom megismerésére, követésére

Ajánlott irodalom:

Benedek István: Az intézményi hatékonyság és a szervezetfejlesztés kérdései

Benedek István: A professzionális intézményvezetés alapjai, RAABE kiadó, Budapest

Bábosik István, Halász Gábor, Báthori Zoltán, Lannert Judit, Imre Anna, Baráth Tibor publikációi

BME Közoktatási Vezetők tankönyvei

A tanulói munka értékelése

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A tanulói munka értékelése FPTMU1E	10+0	3	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

Az ellenőrzés és értékelés pedagógiai elméletének és az iskolai munka során alkalmazott gyakorlatának több szempontból történő elemzése.

Előzetes ismeretek, alapfogalmak rendszerezése, valamint a fontosabb értékelési formák áttekintése a pedagógiában.

A tananyag tartalma:

Az iskolai tanulás értékelésének pedagógiai aspektusai

Az értékelést befolyásoló tényezők

Az értékelés típusai, pedagógiai szempontjai

A mérés és értékelés kapcsolata

A tanulói teljesítmények mérése digitális környezetben

Követelmény:

- A hallgató ismerje az általa tanított tantárgy értékelési specifikumait
- Tudja a saját maga által kialakított értékelési mechanizmusokat elemezni
- azok mellett érvelni
- Formáljon véleményt az értékeléssel kapcsolatban megjelenő szakirodalmakról

Kötelező irodalom:

Fazekas Károly – Köllő János – Varga Júlia (szerk.), (2008): Zöld könyv a magyar közoktatás megújításáért. Ecostat, Budapest

Ranschburg Ágnes (2004): Az iskolák értékelési – mérési gyakorlata és a kompetenciák. Új Pedagógiai Szemle, 2004. március.

Ajánlott irodalom:

Beszédes Nimród Attila (2008): Az előzetes tudásmérés módszertani kérdései. In Zachár László (szerk): Tanár – továbbképzési füzetek VII. Elméleti és gyakorlati fejlesztések. NSZFI NFT, Budapest

Csapó Benő (2006): A formális és nem formális tanulás során szerzett tudás integrálása. Iskolakultúra 2006/2.

Országos Kompetenciamérés skálái www.kir.hu/okmfit
www.kompetenciameres.hu/letoltheto.php

A PEDAGÓGUS A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNY SZERVEZETÉBEN

Önismeret és önfejlesztés

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő- feltételek
Önismeret és önfejlesztés FONO1E	0+15	3	gyj	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

Ön- és társismereti készségek feltárása, megerősítése, fejlesztése és tudatosítása kiscsoportos tréning keretében.

A tananyag tartalma:

- Csoportszerveződés, a felszín megmutatása
- Múltbéli és távoli érzések megmutatása
- „Itt és most” érzések kifejezése és felvállalása
- Bizalmi légkör / érzelmi intelligencia: motiváció, empátia/
- A felszín széttörése- személyes érintettség
- Önmagunk és mások/ másság/ elfogadása, visszajelzések adása és kapása: én ismeret, empátia, megértés, attitűd-érzékenyítés
- Pozitív érzelmi odafordulás
- Asszertivitás
- Az egyén lehetőségeinek tudatosítása /erősségei, gyengeségei, lehetőségei, esetleges veszélyei /Swot elemzés/

Követelmény:

- Legyenek tájékozottak a pedagógus mentális állapotát befolyásoló környezeti és egyéni feltételek elméleti és gyakorlati kérdéseiben
- Ismerjék, a mentális egészség megőrzésének technikáit
- Gyakorlati jegy
- Feltétele: önértékelés /erősségei, gyengeségei, lehetőségei, esetleges veszélyei / foglalkozásokon való részvétel

Kötelező irodalom:

Rudas János (1990)/: Delfi örökösei. Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Bagdy Emőke -Telkes József (1988): Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában. TK. Budapest

Buda Béla (1980): Az empátia –a beleélés lélektana. Gondolat Könyvkiadó, Budapest

Koncz István (1994): Önfelkészítés és kommunikációs készségfejlesztés

Ajánlott irodalom:

Tringer László (1991): A gyógyító beszélgetés. Magyar viselkedéstudományi és Kognitív Terápiás Egyesület Budapest

SPECIÁLIS NEVELÉSI FELADATOK
A személyiségfejlesztés pszichológiai alapjai

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A személyiségfejlesztés pszichológiai alapjai FPSPA1E	15+0	3	k	K	I.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A konkrét ismeretek átadásán túl értelmezési keret nyújtása a fejlődő személyiség megismeréséhez
- Megismertetni a pszichikus funkciók fejlődési irányát, a fejlődési szakaszok közös vonásait
- Bemutatni a fejlődés életkori és egyéni ütemének lehetséges eltéréseit
- A fejlődés és fejlesztés összefüggéseinek feltárása érdekében a szocializációs tényezők pszichés hatásának elemzése
- A fejlesztő hatás kritériumainak, elveinek, törvényszerűségeinek rendszerezése

A tananyag tartalma:

- Az emberi pszichikum fejlődése
- A fejlődést meghatározó tényezők szerepe
- Az egyes életkori szakaszok átfogó jellemzése: magzati fejlődés, újszülött- és csecsemőkor, kisgyermekkor, óvodáskor, kisiskoláskor, serdülőkor, ifjúkor, felnőtt- és öregkor
- Kritikus életkori periódusok
- A pszichikus funkciók fejlődési tendenciái
- Az „elég jó” pedagógus

Követelmény:

- A hallgató sajátítsa el a korszerű fejlődéslélektani ismereteket
- Legyen képes a fejlődés és fejlesztés összefüggéseinek megértésére
- Tudja elfogadni, tolerálni az egyéni különbségeket
- Legyen képes kellő problémaérzékenység birtokában a pedagógiai gyakorlata során tapasztalt jelenségek korszerű pszichológiai szemléletű értelmezésére
- Rendelkezzen jártassággal az életkori és egyéni sajátosságok felismerésében, közvetlen tapasztalatok szerzésében

Kötelező irodalom:

Cole, M. – Cole, S. R. (1997): Fejlődéslélektan, Osiris Kiadó, Budapest

Vajda Zsuzsanna (1999): A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.)(2004): Fejlődés- és pedagógiai pszichológia szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen

Salamon Jenő (1994): A megismerő tevékenység fejlődéslélektana, Magyar Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

TANTÁRGYLEÍRÁSOK

II. félév

Kötelező témacsoportok

A PEDAGÓGUS A NEVELÉSI-OKTATÁSI INTÉZMÉNY SZERVEZETÉBEN

A pedagógus szerep és feladatkör

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A pedagógus szerep és feladatkör FPPSZ1E	15+0	4	k	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók előzetes tanulmányaira támaszkodva, korszerű, speciális ismeretek nyújtásával történő szemléletformálás:

- megfelelő megalapozottságú attitűd kialakítása, formálása tanítványaink irányában
- értő figyelem, empátia és tolerancia kialakítása
- a gyermekek alapos megismerésére és optimális fejlesztésére, nevelésére történő ösztönzés, a velük való hatékony kommunikáció gyakorlása
- mindezek révén a pedagógiai hatékonyság speciális irányú fokozása

A tananyag tartalma:

- A pedagógiai hatékonyság összetevői
- A kedvelt, eredményes pedagógus jellemzői
- Alapvető személyiségvonások, alapképességek
- A pedagógiai képességek
- A pedagógiai tudás szintjei és típusai
- A gyakorlati készségek
- Pedagógiai döntések
- A reflektív tanár
- Az eredményes tanár-diák viszony modellje

Követelmény:

- A hallgatók ismerjék meg a pedagógus szerepek és feladatkör fogalmköréhez kapcsolódó általános és szakma-specifikus fogalmakat
- legyenek képesek ezeket helyesen használni, összefüggéseiket látni és láttatni
- nevezzék meg és indokolják a közelmúltban történt szerepváltozásokat
- törekedjenek minden gyermek személyiségének pozitív elfogadására
- olvassanak speciális irányú szakirodalmat
- végezzenek megfigyeléseket, esetelemzéseket

Kötelező irodalom:

Falus Iván (szerk. 1998): Didaktika. Elméleti alapok a tanítás tanulásához, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
Gordon, Thomas (1996): T.E.T. A tanári hatékonyság fejlesztése, Gordon könyvek, Budapest

Ajánlott irodalom:

Kraiciné Szokoly Mária (2008): Pedagógus-andragógus szerepek és kompetenciák az ezredfordulón. In: Andragógiai ismeretek. „Korszerű felnőttképzési módszerek kidolgozása és alkalmazása”. HEFOP 3.5.1. Tanár-továbbképzési Füzetek, Budapest. 295-328.p.
Tamusné Molnár Viktória (2011): Pedagógus-andragógus szerepek és változásaik. HURO Hallgatói segédanyag
Vidékiné Reményi Judit (2009): A felnőttoktató megváltozott szerepei. In: Henczi Lajos (szerk.) (2009): A felnőttoktató. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 438-439.p.

A pedagógusok mentálhigiénéje

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A pedagógusok mentálhigiénéje FPPME1E	5+0	1	k	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

Elméleti és gyakorlati ismeretek a pedagógus pszichés egészségének megőrzéséről és a mentális problémák kezeléséről.

A tananyag tartalma:

- Az iskolai mentálhigiéné alapjai
- A mentális állapotot befolyásoló hatások
- A kiégés jelensége
- A tanári stressz és kezelése
- A pályakezdő pedagógusok mentálhigiénéje
- Egyéni utak keresése a megoldásra: relaxáció, iskolán kívüli szabadidős tevékenységek
- Mentálhigiénés szolgáltatások. mentálhigiénés konzultáció, esetmegbeszélés, konfliktuspedagógiai tréning, műhelymunka

Követelmény:

- Legyenek tájékozottak a pedagógus mentális állapotát befolyásoló környezeti és egyéni feltételek elméleti és gyakorlati kérdéseiben
- Ismerjék, a mentális egészség megőrzésének technikáit

Kötelező irodalom:

Kézi Balázs (2000): Iskolai mentálhigiéné. Pannónia könyvek, Pécs
Bagdy Emőke -Telkes József (1988): Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában. Tankönyvkiadó, Budapest
Buda Béla (szerk.) (2003): A lélek egészsége. Nemzeti TK. Budapest
Paksi Borbála-Schmidt Andrea: Pedagógusok mentálhigiénés állapota. Különös tekintettel az iskolai értékátadást, egészségfejlesztést és problémakezelését befolyásoló dimenziókra ÚPSZ 2006/6.
Ónody Sarolta: Kiegészítő tünetek /burnout/ keletkezése és megoldási lehetősége ÚPSZ 2001/5.

Ajánlott irodalom:

Vidáné Nagy Emese (1999) /Szöveggyűjtemény/: A mentálhigiéné alapjai. KFRTKF, Debrecen
Bóta Margit- Vidáné Nagy Emese: Iskolai mentálhigiéné modul HEFOP 3.3.2.

Az oktatási folyamat tervezése

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Az oktatási folyamat tervezése FPOFO1E	10+0	3	k	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék az iskolai pedagógiai program sajátosságait, amely szerint 1997 óta a hazai nevelési-oktatási intézményekben a nevelő és oktató munka folyik. A pedagógiai program, mint stratégiai program az iskola képzési ciklusára meghatározza a tanítás-tanulás folyamatának helyi pedagógiai elveit, tanterveit, gyakorlatát és a működési feltételeket. A nevelőtestület által létrehozott és elfogadott, a fenntartó által jóváhagyott szakmai alapidokumentum megalkotásának folyamatát követjük végig.

A tananyag tartalma:

- a pedagógiai programról általában
- a fenntartó szerepe
- a HPP tartalma
- kiemelten: Nevelési program, Helyi tanterv, Szakmai program
- külső környezeti tényezők figyelembevétele
- kapcsolatok
- szubjektív pedagógiai feltételek
- objektív iskolai adottságok
- a tanulók egyéni képességei, készségei, motivációi, eredményei
- a hagyományrendszer
- a kliensi csoportok rendszere

Követelmény:

- A szakirodalom ismerete, kiselőadások
- Egy érvényes Pedagógiai program szakszerű elemzése, bemutatása

Kötelező irodalom:

Bárdossy Ildikó (2002): A curriculumfejlesztés alapkérdései. Távoktatási tananyag pedagógusok és pedagógusjelöltek számára a curriculumfejlesztés alapkérdéseinek tanulmányozásához és megoldási lehetőségeinek kipróbálásához. PTE Tanárképző Intézet, Pedagógia Tanszék – UNESCO Tanárképző Portál. ELTE, Pécs – Budapest

Füle Sándor (1997): A pedagógiai program készítése OKI, Budapest

Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (1996): A helyi tanterv készítésétől a tanítási óráig.

Mihály Ottó (1997): Irányítás, szakmai önállóság, pedagógiai programok.
NAT – TAN OKI, Budapest
Pócze Gábor (1997): Helyi tervezés a közoktatásban. OKKER, Budapest

Ajánlott irodalom:

Falus Iván – Kimmel Magdolna (2003): A portfólió, Budapest
Gönczöl Enikő – Vass Vilmos (2004): Az oktatási programok fejlesztése.
Budapest
Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2000): Pedagógiai tervezés. Pécs

Konfliktusok és kezelésük

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Konfliktusok és kezelésük FPKOK1E	0+10	2	ma	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A pedagógiai munkában szükséges egyéni kommunikációs kompetenciák fejlesztése
- A konfliktusok felismeréséhez és hatékony kezeléséhez szükséges ismeretek és kompetenciák megszerzése

A tananyag tartalma:

- A konfliktus fogalma
- A konfliktus megközelítési módjai, szerepük az ember, szervezet, csoport életében
- Én és a konfliktus /teszt és értékelése/
- Konfliktuskezelés; alternatív konfliktuskezelési módszerek
- A mediáció fogalma
- A mediáció módszere, alkalmazása
- Mediáció a gyakorlatban

Követelmény:

- A hallgató legyen birtokában a hatékony konfliktuskezeléshez szükséges pszichológiai alapismereteknek
- Rendelkezzen jártassággal a konfliktus felismerésében, az adott helyzetnek megfelelő konfliktuskezelő módszer alkalmazásában

Kötelező irodalom:

Lovass Zsuzsa: Mediáció avagy a fájdalommentes konfliktuskezelés. Műszaki Kiadó, Budapest, 1999.

Ajánlott irodalom:

Együtt vagy külön. Szerk.: Herczog Mária. KJK Jogi és Üzleti Kiadó, Budapest, 2002.

SPECIÁLIS NEVELÉSI FELADATOK

Egységesség és differenciálás

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Egységesség és differenciálás FPEDI1E	5+10	5	k	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A közoktatásban jelentkező folyamatok értelmezése, azonosítása. A változás felismerése, lehetőség a fejlődésre, innovációra
- Az adaptivitás- Egységesség és differenciálás
- Egységesség és differenciálás a (NAT 2012 – Nemzeti köznevelési törvény 2012) a nevelési-oktatási dokumentációkban
- Egységesség és differenciálás a gyakorlatban

A tananyag tartalma:

A közoktatást meghatározó folyamatok: differenciálás, egységesség, pluralizmus, szelektivitás, alternativitás, szegregáció, integráció, adaptivitás. Az adaptivitás a pedagógiában. Zárt és nyílt oktatási koncepció., „Szubjektum központú” gyakorlat az oktatásban.

A NAT 2012 és a Köznevelési törvény. Kerettantervek.

- Az egységesség és pluralizmus:
- Differenciálás az egységesség és pluralizmus körülményei között
- Az adaptív oktatás feltételei
- A tanulók hozott tudása, aktivitása, önállósága, együttműködési készsége, a társas helyzet jellemzői. A tanulási környezet. Tanulási stratégiák szervezése, irányítása
- Pedagógiai konstruktivizmus
- A pedagógusi szerep
- Módszerek, perspektívák, alternatívák
- Az értékelés
- A NAT 2012 és a Nemzeti köznevelési törvény
- Kerettantervek

Követelmény:

A hallgatók legyenek tájékozottak:

- A köznevelésben megjelent új dokumentációkban, kiemelten az egységesség és differenciálás témaköreiben

Ismerjék a hallgatók:

- Az adaptív pedagógia jellegzetességét, sajátosságát
- Az egységesség és differenciálás jelenségvilágát a közoktatásban

- A differenciált fejlesztés szükségszerűségét, megvalósításának lehetőségeit

Legyenek képesek:

- Az adaptív tanári szerepek felismerésére és gyakorlására
- Portfólió készítése: önreflexió, egyénre szabott szemináriumi dolgozat

Kötelező irodalom:

Balogh László: Tanulási stratégiák és stílusok, a fejlesztés pszichológiai alapjai. Debrecen. KLTE 1993.

Buzás László: A csoportmunka, Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.

Fábián Zoltán: A csoportfoglalkozások pedagógiai értékei, Pedagógiai Szemle, 1967/6.

Heacox, Diane Differenciálás a tanításban, tanulásban. Kézikönyv a 3-12.p., évfolyam számára. SZIA Könyvek. Szabad Iskoláért Alapítvány. 2006.

M. Nádas Mária: Egységesség és differenciáltság a tanítási órán, Tankönyvkiadó, Budapest, 1986.

Ajánlott irodalom:

Csapó Benő: Kognitív pedagógia. Budapest, Akadémia Kiadó 1992.

Nahalka István: A tanulás. Tanulmány. Megjelent Falus István (szerk.): Didaktika (Elméleti alapok a tanítás tanuláshoz) c. könyvében, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2002, 117-158.p.

Pléh Csaba: A konstrukcionizmus és a pszichológia. Iskolakultúra, 1999, 6-7.p.

M Nádas Mária: Az oktatáselméletek hatás(talantalanság)a a gyakorlatra, In: Bábosik István, Kárpáti Andrea (szerk.) Összehasonlító pedagógia. Budapest: Books in Print Kiadó, 2004. 201-213.p.

Előítéletek és megelőzésük

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő-feltételek
Előítéletek és megelőzésük FPELM1E	5+10	4	gyj	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Olyan pszichológiai műveltség megalapozása, amely képessé teszi a hallgatókat a személyközi kapcsolatok összetevőinek, jelenségeinek, problémáinak felismerésére, megértésére
- Az interakció összetevőinek leírásával a hallgatókban érzékenység és igényesség kialakítása a társas történések elemzéséhez
- A hallgatók hozzásegítése az előítéletes magatartás felismeréséhez, kezeléséhez, megelőzéséhez

A tananyag tartalma:

- Szocializáció, szociális tanulás. A társas viselkedés fogalomrendszere
- A személypercepció mechanizmusai
- Sztereotípiák és előítéletek
- Az előítéletes személyiség és magatartás
- Empátia, tolerancia - asszertivitás

Követelmény:

- A hallgató ismerje meg a társas viselkedés elméleteit, a szocializáció, a személy-percepció mechanizmusok alapfolyamatait
- Legyen tájékozott a személypercepció általános kérdéseiben
- Legyen képes a hallgató a társas viselkedés tudományos szempontú elemzésére, az előítéletes magatartás felismerésére, kezelésére, megelőzésére
- Tudja értelmezni az előítéletes személyiség különböző magatartásformáit és következményeit

Kötelező irodalom:

Allport, Gordon (1999): Az előítélet. Osiris Könyvkiadó, Budapest, 1999.
Schmercz István (szerk.) (2002): Pedagógiai szociálpszichológia. Élmény Kiadó

Ajánlott irodalom:

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.) (1999): Pszichológiai szöveggyűjtemény. Szociálpszichológia. KFRTKF, Debrecen
Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.) (2002): Személyiség- és csoportvizsgálati módszerek. KFRTKF, Debrecen

Integráció – inklúzió módszerei

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Integráció – inklúzió módszerei FPIMO1E	5+10	5	k	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Tisztázni az integrált-inkluzív nevelés-oktatás módszereivel kapcsolatos és szükséges továbbépíthető szakmai tudást
- A kedvező tanulói környezet: segítő szolgáltatások, törvények, rendeletek

A tananyag tartalma:

- Az együttnevelés és a különnevelés lehetőségei és eredményei (vizsgálatok és oktatáspolitikai intézkedések, szolgáltatások)
- Az együttnevelés módszerei: tanórai differenciálás és értékelés
- Az együttnevelés módszerei: kooperatív tanulás, projekt módszer
- Az együttnevelés módszerei: a kognitív képességek nevelése
- Az együttnevelő pedagógus, a pedagógus személyes fejlődése
- Inkluzív intézmények fejlesztése: Inklúziós Index, együttműködés, célkitűzés, akadálymentesítés, támogatások

Követelmény:

- A hallgató legyen képes az integrált-inkluzív nevelés-oktatás módszereinek az előnyeit és hátrányait újraértelmezni
- A hallgató legyen képes a különböző csoportmódszerek cél- és tartalom alapú differenciálására
- A hallgató legyen képes egy intézménynek és a saját szakmai munkájának az integráció-inklúzió szempontú elemzésére és értékelésre

Kötelező irodalom:

M. Tamás Márta (szerk.): Integráció és inklúzió, Trefort Kiadó, Budapest, 2006.
2/2005. (III.1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
2. számú melléklet a 2/2005. (III.1.) OM rendelethez

Ajánlott irodalom:

Vojnitsné Kereszty Zsuzsa – Kókayné Lányi Marietta (2008): Könyv a differenciálásról máshonnan – máshogyan – együtt. Kézikönyv az 1–6. évfolyamon tanítók számára. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, Budapest

Arató Ferenc - Varga Aranka (2006): Együtt-tanulók kézikönyve - Bevezetés a kooperatív tanulásszervezés rejtelseibe (első kiadás PTE BTK, Neveléstudományi Intézet, Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Pécs, 2006. második kiadás: Educatio Társ. Szolg. Kht., Budapest, 2008.)

Vargáné Mező Lilla (2009): Ajánlások az együttnevelés megvalósításához. Dobbantó Program. Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közalapítvány

http://www.fszk.hu/dobbanto/szakmai_anyagok/SNI.pdf

A tehetség fejlesztésének lehetőségei

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A tehetség fejlesztésének lehetőségei FPTFE1E	5+5	3	K	K	II.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- a tehetség – fogalomértelmezés változásainak ismertetése
- a jelentősebb hazai és nemzetközi szakirodalom megismerése
- a tehetséges tanulók kiválasztásának, fejlesztésének módszertana
- a tehetséges tanulókkal való bánásmód specifikumainak ismerete
- a tehetségfejlesztés társadalmi jelentőségének felismerése

A tananyag tartalma:

- A tehetség fogalma
- Tehetségelméletek
- Tehetségmodellek
- A tehetség összetevői
- A tehetséges gyermekek jellemzői
- Tehetségterületek
- A pedagógus szerepe a tehetségfejlesztésben
- A szülők szerepe a tehetségfejlesztésben
- A tehetségesek különleges csoportjai
- Tehetségfejlesztő módszerek, pedagógiai lehetőségek

Követelmény:

- A hallgatók ismerjék meg a tehetséggondozás fogalmköréhez kapcsolódó általános és szakmaspecifikus fogalmakat
- legyenek képesek ezeket helyesen használni, összefüggéseiket látni és láttatni
- ismerjék fel a tehetséges tanulókat jellemzőik alapján
- törekedjenek minden gyermek személyiségének pozitív elfogadására
- olvassanak speciális irányú szakirodalmat
- végezzenek megfigyeléseket, esetelemzéseket

Kötelező irodalom:

Balogh László (2004): Iskolai tehetséggondozás Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen

Czeizel Endre (1997): Sors és tehetség. Minerva Kiadó, Budapest

Gyarmathy Éva (2001): A tehetségről. Juventus 96. Bt., Debrecen

Ajánlott irodalom:

Választhatóan 1 – 2 tanulmány a Géniusz könyvek sorozatból a www.tehetssegpont.hu honlapról megbeszélés alapján a feldolgozásra kerülő témákban

VÁLASZTÁSON ALAPULÓ TANULMÁNYTERÜLET

PREVENTÍV ÉS KORREKTÍV PEDAGÓGIAI PSZICHOLÓGIA

**Tantárgyleírások
III. félév**

Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Adaptivitás a pedagógiai gyakorlatban FPAPG1E	10+5	6	k	Kv.	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- Fogalmak bevezetése és tisztázása: egységesség, pluralizmus, differenciálás, adaptivitás
- Tisztázni az oktatás célját, menetét, a szükséges továbbépíthető szakmai tudást az adaptivitástól, mint elvárástól közelítve
- A kedvező tanulói környezet újraértelmezése

A tananyag tartalma:

- Az „egységesség”, a „pluralizmus” fogalma és értelmezése a közoktatásban. A differenciálás értelmezése az egységes és a pluralista oktatási környezetben
- Adaptivitás az oktatásban: az oktatás céljai, az oktatás tartalma; az oktatás menete, továbbépíthető szakmai tudás
- Adaptivitás és a tanulók tudása. A tanulók aktivitási készenlétének jellemzői. A tanulók az önálló, egyéni tanulás és az együttműködés
- Kedvező tanulói környezet: frontális osztálymunka, csoport munka, páros munka, egyéni munka, individualizált munka. A módszerek és a szervezési módok változtatása és szimultán használata

Követelmény:

- A hallgató legyen képes a munkaformák előnyeit és hátrányait újraértelmezni.
- A hallgató legyen képes a módszerek előnyeit és hátrányait újraértelmezni.
- A hallgató legyen képes a feladatokat, utasításokat újraértelmezni a gondolkodási műveletek, a megértés-tudás szintek és a többszörös intelligencia alapján.
- A hallgató legyen képes az előző három követelmény alapján óratervet és tanmenetet készíteni.

Kötelező irodalom:

Falus Iván: Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1998, 221-391.p.

M. Nádasi Mária: Adaptivitás az oktatásban. ELTE Eötvös Kiadó 2007.

Ajánlott irodalom:

Adaptációs kézikönyv. Gyakorlati útmutató integráló pedagógusoknak. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht., Budapest, 2008.

Magatartászavarok

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Magatartászavarok FPMTZ1E	0+15	4	gyj	Kv	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A hallgatók előzetes pszichológiai tanulmányaira támaszkodva, korszerű, speciális ismeretek nyújtásával történő szemléletformálás:

- megfelelő pszichológiai megalapozottságú attitűd kialakítása, formálása a magatartási problémákat mutató gyerekek irányában
- értő figyelem, empátia és tolerancia kialakítása
- a gyermekek differenciált megismerésére és optimális fejlesztésére, nevelésére történő ösztönzés
- s mindezek révén a pedagógiai hatékonyság speciális irányú fokozása

A tananyag tartalma:

- Magatartási problémák – szocializációs zavarok
- Biológiai, pszichés és szociális tényezők szerepe a patogenezisben: rizikótényezők
- Kritikus életkori periódusok – magyarázó elméletek
- A tünetek rendszere
- A segítségnyújtás kognitív, affektív és konatív feltételei, módjai
- A pedagógus kompetenciái, kompetenciahatárai
- A segítő intézmények rendszere

Követelmény:

A hallgatók ismerjék meg a magatartási problémák, személyiség- és viselkedési zavarok fogalmköréhez kapcsolódó általános és szakmaspecifikus fogalmakat,

- legyenek képesek ezeket helyesen használni, összefüggéseiket látni és láttatni
- ismerjék fel a fejlődésben a specifikus és az aspecifikus jellemzőket
- törekedjenek minden gyermek személyiségének pozitív elfogadására
- olvassanak speciális irányú szakirodalmat
- végezzenek megfigyeléseket, esetelemzéseket

Kötelező irodalom:

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó – Girasek János (szerk.), (2002): A személyiségfejlődés zavarai. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen
Ranschburg Jenő (1998): Pszichológiai rendellenességek a gyermekkorban. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Arany Erzsébet - Girasek János - Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (1995): Pszichológiai vizsgálati módszerek gyűjteménye. KFRTKF, Debrecen
- Buda Béla (1985): A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 65-85., 102-123.p.
- Csabai Márta – Molnár Péter (2009): Orvosi pszichológia és klinikai egészségpszichológia. Medicina Könyvkiadó Zrt, Budapest
- Ehrat, F. (1991) : A nehezen kezelhető gyermek (POS). Gondolat, Budapest
- György Júlia (1987) : A nehezen nevelhető gyerek, Medicina, Budapest
- Mészáros Aranka (szerk.) (1999): Az iskola szociálpszichológiai jelenségvilága. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest
- Nemes Livia (2000) : A bennünk élő gyermek. FILUM K., Budapest
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.)(2001): Személyiségléktan. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (2000): Személyiség- és csoportvizsgálati módszerek. KFRTKF, Debrecen
- Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.)(1998): Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény, KFRTKF, Debrecen
- Vajda Zsuzsanna (1999): A gyermek pszichológiai fejlődése. Helikon Kiadó, Budapest

Megismerési módszerek, eljárások

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő-feltételek
Megismerési módszerek, eljárások FPMMO1E	10+5	6	gyj	Kv.	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A hallgató ismerjen meg a kompetencia-körébe tartozó, szűrő és diagnosztizáló eljárásokat és eszközöket.
- Ismerje meg és értelmezze az eljárások és eszközök felépítését, alkalmazhatóságát, célterületeit.
- Válgjon képessé a kapott eredményeket értelmezni és arra alapozva differenciálni, fejlesztést végezni.

A tananyag tartalma:

- A diagnosztikai eljárások ismeretének fontossága a prevenció és a korrekció területén
- A komplex szűrőeljárások menete, etikája, kompetenciája, az eredmények értékelése
- Az értelmi fejlettség, tanulási képességek mérésére, szűrésére szolgáló eljárások:
 - Bender (A, B)-teszt
 - MSSST (Meeting Street School Szűrőteszt)
 - Kognitív Profil Teszt
 - Frostig-teszt
 - Goodinough-teszt
 - DPT
 - GMP

Követelmény:

- Ismerje a tanulócsoportok fejlettségi szintjének mérésére alkalmazható alapszereket
- Ismerje a tanulási zavarok szűrésére és diagnosztizálására alkalmas módszereket
- Legyen képes a kapott eredmények értelmezésére
- Legyen tisztában a kompetencia-határaival, és a fejlesztő szakemberek körével

A minőségbiztosítás szempontjai

- Minősített, nagy szakmai felkészültségű, a közoktatást is ismerő pszichológus bevonása a képzésbe;
- A legújabb pszichológiai szakirodalom folyamatos követése;
- Megfelelő előadótermek és szaktantermek biztosítása (audiovizuális és informatikai eszközök, pszichológiai laboratórium stb.);
- Gyakorlóiskolai háttér a felvetődő elméleti és gyakorlati kérdések valós környezetben történő tanulmányozására.
- A könyvtár folyamatos fejlesztése az újonnan megjelenő pszichológiai szakirodalmakkal, folyóiratokkal, ezek elérhetőségének biztosítása;
- Az oktatóval támogatott és az önálló munka elkülönítése, ezek arányának rögzítése, konzultálási lehetőség biztosítása;
- A hallgatók visszajelzése és véleménynyilvánítása kerüljön beépítésre az oktatási folyamatba.

Kötelező irodalom:

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): A differenciált fejlesztést segítő vizsgálati módszerek gyűjteménye, KFRTKF, Debrecen, 2003.

Ajánlott irodalom:

Deák Judit: Kézikönyv a diszkalkulia felismeréséhez és terápiájához, BGGYTF, Budapest, 1995.

Gyarmathy Éva: Bukfenc. Tanulási zavarok felismerése, megelőzése, terápiája az óvodában és az iskolában. KOMA, Budapest, 1997.

Meixner Ildikó: A dislexia prevenció, reedukáció módszere, Budapest, 1993.

Mesterházi Zsuzsa (szerk.): Diszkalkuliáról pedagógusoknak, BGGYTF, Budapest, 1996.

Mesterházi Zsuzsa (Szerk.): Gyógypedagógiai lexikon. ELTE BGGYTF, Budapest, 2001.

Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában, ALEX- typo, Budapest, 1993.

Porkolábné Balogh Katalin (szerk.): Iskolapszichológia, Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

F. Sedlak-B. Sindelar: „De jó, már én is tudom!” Óvodáskorú és iskolát kezdő gyermekek korai fejlesztése. BGGYTF, Budapest, 1998.

Vajda Zsuzsanna: Nevelés, pszichológia, kultúra. Dinasztia, 1997.

Zsoldos Márta – Sarkady Kamilla: Szűrőeljárás óvodáskorban a tanulási zavar lehetőségének vizsgálatára: MSSST, BGGYTF.

Tanulási zavarok

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő-feltételek
Tanulási zavarok FPTAZ1E	10+5	5	gyj	Kv	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A pedagógiai gyakorlatban használható ismeretek nyújtása a tanulási zavarok fajtáit, tüneteit, szűrését, terápiás lehetőségeit tekintve
- A probléma tágabb összefüggésrendszerben való értelmezése

A tananyag tartalma:

- Sajátos nevelési igény a Köznevelési törvényben
- A tanulási korlátok: tanulási nehézség, zavar, akadályozottság
- Korai előjelző tünetek, a tanulási korlátok kialakulásának okai
- Diszlexia-diszgráfia
- Diszkalkulia
- ADHD
- Társuló eltérések, másodlagos zavarok
- Tanulási és viselkedési zavarok összefüggése
- Sajátos nevelési igényű gyermekek speciális megsegítésének lehetőségei a szolgáltatási rendszerben: szakemberek, szervezetek
- Terápiás megközelítések: fejlesztési területek és fejlesztési lehetőségek
 - Sindelar – program
 - Meixner – módszer
 - Porkolábné Balogh Katalin: komplex fejlesztő módszer
 - Gósy Mária: A beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése
 - Ayres-terápia
 - Delcato – módszer
 - Apró lépések – Korai Fejlesztő Program lassabban fejlődő gyermekek és szüleik számára

Követelmény:

A hallgató:

- Legyen képes a tanulási zavarra utaló tünetek felismerésére és a saját kompetenciahatárain belüli kezelésére
- vegye figyelembe a tanulók egyéni sajátosságait az oktatás- nevelés folyamatában
- Nyitott, toleráns, elfogadó nevelői attitűddel rendelkezzen és viszonyuljon konstruktívan a nevelési helyzetekhez
- Ismerje fel a másodlagos, társuló zavarokat és legyen képes azokat pedagógia módszerekkel kezelni, illetve kialakulásukat megelőzni

- Ismerje a segítő szolgáltatások körét és legyen képes a szakemberrel történő együttműködésre

Kötelező irodalom:

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó – Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): Szemelvények a differenciált fejlesztés témaköréből. KFRTKF. Debrecen, 2004.

Ajánlott irodalom:

Deák Judit: Kézikönyv a diszkalkulia felismeréséhez és terápiájához, BGGYTF, Budapest, 1995.

Fodorné Földi Rita: Hiperaktivitás és tanulási zavarok. Comenius Oktatásszervező Bt., Pécs, 2004.

Gerebenné Várbíró Katalin: A tanulási zavar jelenségének gyógypedagógiai pszichológiai értelmezése. In: Zászkaliczky P. szerk.: „Önmagában véve senkisésem” Tanulmánykötet. BGGTF, 1995.

Meixner Ildikó: A dislexia prevenció, reedukáció módszere, Budapest, 1993.

F. Sedlak-B. Sindelar: „De jó, már én is tudom!” Óvodáskorú és iskolát kezdő gyermekek korai fejlesztése. BGGYTF, Budapest, 1998.

A differenciált tanulásirányítás módszertana

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A differenciált tanulásirányítás módszertana FPDTM1E	0+20	6	gyj	Kv	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A XXI. században az iskolákra új szerep hárul. Nem elegendő csupán alapvető ismeretekkel és készségekkel ellátni a diákokat, hanem magas szintű gondolkodást, fejlett kommunikációs készséget és társas viselkedést is kell tanítani nekik.

"Sajnálatos módon elhittük, hogy a legtöbbet úgy tanulunk, ha tanítanak bennünket. Pedig a valóság az, hogy a legtöbbet akkor tanulunk, ha motiváltak vagyunk, és biztosítottak a tanuláshoz szükséges körülmények."(Spencer Kagan, 1994)

Ezért olyan pedagógusokat kell képeznünk, akik képesek az átlagtól eltérő fejlődési ütemű gyermek problémáját felismerni, prevencióját és korrekcióját csoportos és egyéni formában tervezni és alkalmazni.

Speciális elméleti és módszertani felkészültségük révén hatékonyan elősegíteni az alapkészségek elsajátítását, a készségek, képességek fejlesztését a lassúbb érési tempójú és a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekeknél, egyben szerepet vállalni a tehetségek felismerésében és gondozásában.

A tananyag tartalma:

- Értelmi fejlettség - tanulási képességek – tanulási nehézségek, tanulási zavarok
- Anyanyelvi, matematikai és természetismereti készségekhez, tárgyakhoz köthető problémák, preventív és korrektív lehetőségek
- A mozgás és manipuláció mint a fejlesztés fő területe
- A zene és a rajz szerepe a prevenció és korrekció fejlesztésben
- A játék szerepe a prevenció, korrekció fejlesztésben, fejlesztő játékok alkalmazásának gyakorlati lehetőségei;
- Tehetséggondozás

Követelmény:

Kulcsfontosságú kompetenciák, amelyek minden tantárgyhoz kapcsolhatók:

Legyenek képesek:

- A beszéd-készség a kifejező készség fejlesztésére
- A szövegértés fejlesztésére a problémák, feladatok megoldása során

- A kooperatív technikák, a differenciált foglalkoztatások tervezésére, vezetésére
- A gyerekek motiválására, tudják érdekeltté tenni őket a tanulásban
- Ismerjék a különböző modellek szerepét a gondolkodás fejlesztésében, hogy mindenki ki tudja alakítani saját rendszerét
- A térlátás, a térszemlélet fejlesztése minden szaktanár feladata
- Ismerjék fel a diszkalkuliás, diszlexiás és diszgráfiás gyerekek szaktárgyi fejlesztési lehetőségeit
- Lássák meg az adott tárgyban a részképesség-zavarokra vonatkozó prevenció és korrekció lehetőségeit
- Legyenek képesek a beilleszkedési nehézségek felismerésére és kezelésére
- Tudjanak egyénre szabottan és differenciáltan fejleszteni

Kötelező irodalom:

Lénárd Ferenc: A problémamegoldó gondolkodás. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1984.

Fisher, Robert: Hogyan tanítsuk a gyerekeinket gondolkodni? Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2000.

Ajánlott irodalom:

Lázár Katalin: Népi játékok, Planétás Kiadó, Budapest 1997.

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János - Kathyné Mogyoróssy Anita: A differenciált fejlesztést segítő vizsgálati módszerek. KFRTKF. Debrecen, 2000.

Pinczésné Palásthy Ildikó - Girasek János - Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): Szemelvények a differenciált fejlesztés témaköréből. Szöveggyűjtemény. KFRTKF. Debrecen, 2004.

Tátrai Zsuzsanna- Karácsony Erika: Jeles napok, ünnepi szokások, Planétás Kiadó, Budapest, 1997.

A differenciált fejlesztés alapjai

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
A differenciált fejlesztés alapjai FPDFA1E	0+15	5	gyj	Kv	III.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A differenciált fejlesztés alapjainak, feltételeinek, lehetőségeinek megismertetése. A differenciált oktatás szintjei. A differenciált fejlesztés iskolaszintű koncepciójának meghatározó elemei. A differenciált fejlesztés szervezésének és tervezésének módja, lehetőségei, alternatíváinak megismertetése. Differenciált tanulási-tanítási stratégiák. Egyéni és csoportos fejlesztési koncepciók. A differenciálást meghatározó tényezők az inkluzív és integrált oktatási környezetben.

A tananyag tartalma:

- A differenciált oktatás szintjei, az iskola szintű differenciálási koncepciót meghatározó elemek. Dokumentumok és a differenciálás. Integráció – inklúzió
- A törvényességi háttér
- A differenciálás alapjai, feltételeinek, lehetőségeinek megismertetése
- A differenciálás és a személyiségfejlesztés, nyílt és zárt oktatási koncepció
- A differenciált fejlesztés folyamata – folyamatelemzés. Tanulási-tanítási stratégiák
- A differenciálás szervezeti és irányítási kérdései
- A differenciálás tervezése – a differenciálás alapja
- Tanulási technikák
- Térszervezés – irányítás – ellenőrzés – értékelés kérdései

Követelmény:

A differenciált fejlesztés tervezése. (iskola szintű koncepció, tanítási egység felhasználásával valamely kompetencia differenciált fejlesztési elképzelése, EFT, Csoportos fejlesztés tantárgyi tartalmakkal – adott tanulási zavar stb. esetében stb.)

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele:

- Portfólio: Önreflexió.
- Differenciált fejlesztés folyamatterve

Kötelező irodalom:

Horváth Attila: Kooperatív technikák IFA, Budapest, 1998.

Waters Derek: A projekt anatómiája. In: A gyógypedagógia új utjain. / szerk.: Zászkaliczkay Péter és mtsai/, Pozsony, 1997.
M . Nádas Mária: Az adaptív pedagógia. Tankönyvkiadó Budapest, 2005.

Ajánlott irodalom:

Dr. Spencer Kagan: Kooperatív Tanulás Önkonet Kft., Budapest, 2001.
Girasek- Pinczésné dr.: A differenciált fejlesztést segítő mérési módszerek KFRTKF, Debrecen, 2000.
Arany – Girasek –Pinczésné dr.- Sassné dr.: A differenciált fejlesztés oktatásának pszichológiája KFRTKF, Debrecen, 1997.

IV. félév

Családpedagógia

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Családpedagógia FPCSP1E	10+5	6	k	Kv	IV.	-

A tantárgy oktatásának célja:

A családpedagógia tevékenység rendszerszemléletének értelmezése; a család, a családi életre nevelés tartalmi dimenziói, módszerei.

A hallgató ismerje meg:

- A családi rendszerek és az intervenció kérdéskörét
- A preventív családpedagógia tartalmát

Legyen képes:

- Elméleti ismereteit a gyakorlatban alkalmazni
- A problémák (konfliktusok) kezelésére megoldási javaslatok megfogalmazására
- Tanítványai családi életre nevelésére

A tananyag tartalma:

- A családpedagógia értelmezése, célja, szemlélete
- Társadalmi környezet és a család
- A család fogalma, családi rendelkezések
Struktúra, hierarchia, életciklus
- Családi életre nevelés
Önismeret
Egészséges életmód, életvitel
Szexuális nevelés, jövőtervezés
Ép és sérült családdá alakulás folyamata, viselkedési jellemzői
Életvezetési nehézségek
Deviáns viselkedés
- Problémakezelési technikák: konfliktusok feloldása, kezelése, kapcsolattartási formák, tevékenységek

Követelmény:

A gyakorlaton megadott szempontok alapján egy család bemutatása. Javaslatok megfogalmazása az esetleges problémák megoldására.

Páros munkában családi életre nevelés programjának tervezése; cél, idő, életkor, tartalom, módszer, technika – szempontok alapján.

Ajánlott irodalom:

Cs. F. Nemes Márta (2002): Ismeretek a családról. Családpedagógiai módszertan szülőknek. A Családi Nevelésért Alapítvány, Budapest

Bíró Sándor – Komlósi Piroska (szerk.): Családterápiás olvasókönyv I. kötet. Mérei Ferenc Mentálhigiénés Szolgálat. Animula Egyesület, Budapest

Komlósi Sándor – Komlósi Piroska (1998): Családi életre nevelés. Tankönyvkiadó, Budapest

Drogprevenció és egészségfejlesztés

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Drogprevenció és egészségfejlesztés FPDPE1E	15+5	5	k	Kv	IV.	-

A tantárgy oktatásának célja:

Elméleti és gyakorlati ismeretek elsősorban a gyermek és fiatalkorúakkal való kapcsolatépítés drogprevenciós és egészségfejlesztő protektív lehetőségeiről.

A tananyag tartalma:

- A drogprobléma társadalmi háttértényezői, tendenciái, szabályozása
- A kábítószeres fajtái, hatása
- A kábítószer-fogyasztás kockázati tényezői gyermek és fiatalkorba
- Az egészségfejlesztés kompetenciái
- A drogprevenciós tevékenység iskolai, intézményes és karitatív formái
- A mentális egyensúly megbomlásának, a függőség tüneteinek felismerése
- Az ellátást végző hazai egészségügyi, civil és önszervező szervezetek
- Filmvetítés és elemzés

Követelmény:

- Legyenek tájékozottak a drogprevenció és az egészségfejlesztés elméleti és gyakorlati kérdéseiben
- Humán szemléletű segítő attitűd a drogkérdésben

Kötelező irodalom:

Rácz – Sasvári – Hoyer – Komáromi (2005): A drogkérdésről őszintén. B+V Lap-, Könyvkiadó Kft.

Jávor Éva (szerk.) (2001): Drogcsapda. Plaginárium Kiadó, Budapest

Buda Béla (szerk.) (2002): Drogok, drogprevenció, ifjúsági problémák, intézményi szerepzavarok. Nemzeti Drogmegelőzési Intézet, Budapest
Nemzeti drogpstratégiája. www.drogstrategia.hu

Gábor Kálmán (szerk.) (2005): Fesztiválok ifjúsága és a drog. Belvedere Kiadó, Szeged

Rehabilitációs tréning és önszervező: A visszaesés megelőzése, a szenvedélybetegek utógondozása (1995): Nemzetközi Addiktológiai és AIDS Oktató Központ

Egészségfejlesztés- szöveggyűjtemény Tf.huwpccontent/uploads/2009/07

Ajánlott irodalom:

Buda Béla (1995): Szenvedélyek. Sub Rosa Kiadó, Budapest

Sipos Kornél (szerk.) (1995): Drogmegelőzés az iskolában

Csáth Géza (2002): Napló 1912-1913. Lazi Bt., Szeged

Ferenczi Zoltán (2001): Drog és vallás. Kálvin János Kiadó Budapest

Bíró Judit (2006): Biopolitika – drogprevenció. Tanulmányok a kábítószer-fogyasztás megelőzéséről. Harmattan Kiadó

Rendszerszemlélet a pedagógiában

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Előfeltételek
Rendszerszemlélet a pedagógiában FPRSP1E	15+5	6	k	Kv	IV.	

A tantárgy oktatásának célja:

A képzés résztvevői ismerkedjenek meg a rendszerszemlélet jelentőségével, azok alkalmazási lehetőségeivel a pedagógiai gyakorlatban. Megismertetni a rendszerszemlélet és a szervezeti kultúra összefüggéseit a pedagógiai intézmény rendszerben és ezek hatásait elemezni.

A tananyag tartalma:

- A szervezetek mint rendszerek
- A szervezetek főbb jellemzői
- A szervezet tagjai, vezetői, vezetési módszerek
- A pedagógiai rendszerek kultúrája, kommunikációja
- Konfliktus a szervezetben – megújulás a szervezetben
- Szervezetfejlesztés
- Közigazgatási és vezetési ismeretek
- A nevelési – oktatási intézmény mint szervezet
- Szakmai önismeret és önreflexió
- Jogi alapismeretek és gyermekvédelem
- Az intézmény szociálpedagógiája
- Hátrányos helyzet és nevelés / integráció és szegregáció
- Minőségbiztosítás és minőség fejlesztés
- SNI személyek nevelése és oktatása
- A gyerek helye a mai társadalomban
- Adatgyűjtés – kezelés és feldolgozás a nevelőmunkában
- Tudatosság és spontaneitás a tervező és nevelőmunkában, ezek gyakorlati alkalmazása

Választható témakörök:

- A fejlődés kríziseinek szépirodalmi megjelenítése
- A gyermekek kötődései
- Tehetség és kreativitás a gyerekekben
- A gyerek és a média
- A mese lélektani és irodalmi jelentősége
- Ünnepek és hétköznapiak tárgyai, szimbólumai

Kötelező irodalom:

A bolognai folyamat. In: Az oktatás napjainkban Magyarországon. Budapest, G-. Mentor Kft., 2003. 117-122.p.

Az iskolavezetők kompetenciájának fejlesztése. Taní-tani 2009. 1. sz. 60-63.p.

Bábosik István: Az iskola korszerű funkciói. Budapest: OKKER Kiadó, 2008.

Balog László: Pedagógiai pszichológia az iskolai gyakorlatban. Budapest. Urbis, 2006.

Hans Berner: Az oktatás kompetenciái. Bevezetés az oktatásközpontú tervezés és a reflektív oktatás elméleti alapjaiba. Budapest: Aula Kiadó, 2004.

Csapó Benő. A tudáskonceptió változásai. Új Pedagógiai Szemle. 2002/02.

Gönczöl Enikő – Vass. Vilmos: Az oktatási programok fejlesztése. Új Pedagógiai Szemle. 2004/10.

Esetmegbeszélés

A tantárgy neve, kódja	Kontakt órák	Kredit	Zárási forma	Státusz	Ajánlott félév	Elő-feltételek
Esetmegbeszélés FPESB1E	0+15	6	gyj	Kv	IV.	-

A tantárgy oktatásának célja:

- A segítő-támogató attitűd elmélyítése a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel és szüleikkel kapcsolatban.
- A problémák tágabb összefüggésrendszerben való értelmezése.
- Az alapozó elméleti és gyakorlati ismeretek segítségével legyenek képesek a hallgatók egy konkrét eset ismertetésére, a valódi probléma felismerésére, oki hátterének feltárására, a fejlesztési lehetőségek és koncepciók felvázolására.

A tananyag tartalma:

- az eset kiválasztásának szempontjai
- elvárások az esettanulmánnyal szemben
- etikai kérdések
- az esettanulmány részei, felépítése
- az adatok forrásai, adatgyűjtő eljárások
- a problémához illeszkedő diagnosztikai vizsgálatok kiválasztása és elvégzése
- a valódi probléma felismerése, oki hátterének feltárása
- fejlesztési lehetőségek és koncepciók felvázolása
- az eset bemutatása

Követelmény:

- Önálló esetismertetés, és az esetmegbeszéléseken való aktív részvétel
- Ismerje a tanulók fejlettségi szintjének mérésére alkalmazható alapmódszereket
- Ismerje a tanulási zavarok és a viselkedési zavarok szűrésére és diagnosztizálására alkalmas módszereket
- Legyen képes a kapott eredmények értelmezésére
- Tudjon rendszerben gondolkodni, a probléma összes összetevőjét feltárni és az azok közötti összefüggéseket felismerni
- Legyen képes a kapott eredményekre alapozva a fejlesztést megtervezni
- Legyen tisztában a kompetencia-határaival, és a fejlesztő szakemberek körével
- Nyitott, toleráns, elfogadó nevelői attitűddel rendelkezzen és viszonyuljon konstruktívan a problémás nevelési helyzetekhez is

Kötelező irodalom:

Golnhofer Erzsébet: Az esettanulmány. Kutatás- módszertani kiskönyvtár 3. Műszaki Könyvkiadó kft, Budapest, 2001.

Pinczésné dr. Palásthy Ildikó – Girasek János – Kathyné Mogyoróssy Anita (szerk.): A differenciált fejlesztést segítő vizsgálati módszerek gyűjteménye, KFRTKF, Debrecen, 2000.

Arany Erzsébet – Girasek János – Pinczésné dr. Palásthy Ildikó (szerk.): Pszichológiai vizsgálati módszerek gyűjteménye. KFRTKF. Debrecen, 1995.

Ajánlott irodalom:

Gyarmathy Éva: Pszichológiai szempontok az iskolai képességfejlesztésben In: Új Pedagógiai Szemle 1999. 49 évf. 12.

Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában, ALEX- typo, Budapest, 1993.

Arany Erzsébet – Girasek János – Pinczésné Palásthy Ildikó – Sassné Kiss Gabriella: A differenciált fejlesztés pedagógiája és pszichológiája, KFRTKF, Debrecen, 1990.

Bagdy-Telkes: Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1988.

TÉTELEK - KOMPLEX SZIGORLAT (II. félév)

1. A személyiségfejlődés meghatározói. Rizikófaktorok
2. A pszichikus funkciók fejlődési tendenciái. Egy folyamat longitudinális fejlődésének bemutatása
3. Kritikus életkori periódusok
4. Hagyományos pedagógus szerepek és jellemzőik
5. Új pedagógus szerepek és sajátosságai
6. Tanári kompetenciák
7. A pedagógus minősítésének szempontjai, a minősítés kialakításának folyamata
8. A pedagógiai értékelés típusai, metodológiai alapjai, szerepe a teljesítmény és személyiségváltozások feltárásában
9. A pedagógiai értékelés funkciói és megvalósulásuk nehézségei, hazai és nemzetközi vizsgálatok
10. Minőség, minőség-ellenőrzés és -biztosítás fogalma, története, megjelenése a közoktatásban
11. Az értékelés tárgyának kibővülése (cél, folyamat, tanterv, program, tankönyv)
12. ÖMIP és IMIP fogalma, egymáshoz való viszonya. Egy példa ismertetése, értékelése
13. Az iskolai szervezet, intézményvezetés, szervezeti kultúra az iskolában
14. Mutassa be egy intézmény nevelési- pedagógiai programját a NAT fejlesztési célkitűzései, a kompetenciaalapú oktatás megvalósulása alapján!
15. Szervezés – ösztönzés – hatékonyság

A változtatás jogát fenntartjuk.

TÉTELEK - ZÁRÓVIZSGA (IV. félév)

1. A közoktatási intézmények formális szabályozása: a stratégiai dokumentumok funkciója, tartalma
2. A munkahelyi csoportok szerepe az intézmények működésében. Az iskola hatékonysága
3. A szervezeti kultúra fogalma, szintjei, modelljei. A szervezetfejlesztés módszerei, lehetőségei. Az iskola, mint szervezet
4. Az iskolai szelekció és a hátrányos helyzet. Az esélyegyenlőtlenség okai, mérséklésének lehetőségei
5. A gyermekvédelem alapfogalmai; a gyermekvédelemhez kapcsolódó jelenlegi hazai törvényi háttér, a gyermekek jogai
6. Konfliktusok az iskolában
7. A mentálhigiéné fogalma, szintjei, intézményei. Drogprevenció
8. Az életkori krízis meghatározása, főbb életkori krízisek
9. A magatartászavar és agresszió. Okai, tünetei, megnyilvánulási módjai
10. Az iskolai teljesítményértékelés aktuális kérdései
11. Egységesség – differenciálás - adaptivitás az oktatásban
12. Tanulási korlátok - tanulási zavarok
13. Az inklúzió elmélete és gyakorlata
14. Tehetséges gyerek az iskolában. Tehetséggondozás

A változtatás jogát fenntartjuk.